

לותר, מרטין (1895-1945)

(Martin Luther). איש משרד החוץ הגרמני. ל' נולד בברלין, ובפרוץ מלחמת-העולם הראשונה התגייס לצבא מבלי שסיים את לימודיו בגימנסיה. בשנות ה-20 הקים עסק להובלת רהיטים ובהדרגה ביססו. במרס 1932 הצטרף ל' למפלגה הנאצית ולס"א, כפעיל בענייני המפלגה ברובע דאלם (Dahlem). בברלין התקרב ליואכים פון ריבנטרופ ולאשתו, שעיצבו מחדש את פנים הוויילה שלהם, והשתדל לשאת חן בעיניהם. לריבנטרופ היו שירותיו של ל', שהיה ממונה על משק ביתו ושלחם את מלחמותיו נגד יריביו במפלגה, לחיוניים יותר ויותר. ב-1938, כשמונה ריבנטרופ לשר החוץ, צורף ל' לסגל המשרד.

ל' עלה במהירות בסולם הדרגות והיה ב-1940 לראש מחלקה וב-1941 לתת-שר, מ-1940 עד 1943 עמד בראש מחלקת גרמניה (Abteilung Deutschland) במשרד החוץ. בתפקיד זה היה אחראי לכול ענייני משרד החוץ הנוגעים לענייני פנים ולענייני המפלגה, בכלל זה למחלקה היהודית

(D III) שבראשות פרנץ רדמכר. עלייתו המסחררת אפיינה במידה רבה את הדרך שבה רתם המשטר הנאצי אנרגיות הרסניות לצרכיו שלו: המשטר קידם ונתן הזדמנות לאנשים מוכשרים ושאפתנים אך חסרי דיפלומה מקצועית, שלא זכו להכרה הראויה בחברה הגרמנית הקשורה בעבודות למסורת. ל' חתר בלי ליאות להקים ממלכה במשרד החוץ, במגמה להביא לנאציפיקציה שלו מפנים, ולהגן על מעמד המשרד מפני יריביו המפלגתיים מחוץ. לפיכך, משהתברר לו בסתיו 1941 כי השלטון הנאצי רואה את גירוש היהודים והשמדתם כמטרה נאצית בעלת קדימות גבוהה, דאג ל' לכך שמשרד החוץ יקל את ביצוע הגירושים. שיתוף-הפעולה בין משרד החוץ ובין משרדו של אדולף אייכמן ב'משרד הראשי לביטחון הרייך' גובש סופית ב'ועידת ונזה'. ל' השתתף באותה ועידה, שכונסה בינואר 1942 ביזמת רינהרד הידריך. בהדרגה התרחק ל' משר החוץ, כי לא-יוצלתו הבולטת של ריבנטרופ היתה לו לזרא. ל' זמם להדיח את השר, ואולם, הקשר נכשל, ובפברואר 1943 נאסר ל' ועד סוף המלחמה היה כלוא במחנה הריכוז זקסנהאוזן. הוא מת זמן קצר אחרי התמוטטות הרייך.